

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ЖУРНАЛИСТИКА ФАКУЛЬТЕТІ

Қазақстан 2050

III ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ФАРАБИ ОҚУЛАРЫ

Алматы, Қазақстан, 4-15 сәуір, 2016 жыл

Студенттер мен жас ғалымдардың

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

атты халықаралық ғылыми конференциясының

МАТЕРИАЛДАРЫ

Алматы, Қазақстан, 11-13 сәуір, 2016 жыл

III МЕЖДУНАРОДНЫЕ ФАРАБИЕВСКИЕ ЧТЕНИЯ

Алматы, Казахстан, 4-15 апреля 2016 года

МАТЕРИАЛЫ

международной научной конференции

студентов и молодых ученых

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

Алматы, Казахстан, 11-13 апреля 2016 года

III INTERNATIONAL FARABI READINGS

Almaty, Kazakhstan, 4-15 April, 2016

MATERIALS

of International Scientific Conference
of Students and Young Scientists

«FARABI ALEMI»

Almaty, Kazakhstan, 11-13 April, 2016

Ғылыми редактор:
ф.ғ.к., доцент **Медеубек С.**

Жауапты редактор:
аға оқытушы **Дәуренбекова А.А.**

Жинақ хатшылары:
Жұртбай Н., Сапарходжаева Н., Тілепберген А.

Студенттер мен жас ғалымдардың «ІІІ Фараби оқулары» атты халықаралық ғылыми конференциясының материалдары. Алматы, Қазақстан, 11-13 сәуір 2016 ж. – Алматы: Қазақ университеті, 2016. – 136 б.

ISBN 978-601-04-1787-8

Жинаққа студенттер мен жас ғалымдарға арналған халықаралық ғылыми конференцияның тезистері енгізілген.

алдына қойған мақсаты мен оған қол жеткізу тәсілдеріне қарай сұхбат бірнеше топқа бөлінеді. Сұхбат жанры негізінен көркемдік бейнелеуші құралдарды сөзбен, диалогпен бірлікте көркемдеп отырады.

Газетте сұхбаттың сәтті шығуы тікелей қалам тербеуші журналистке байланысты. Оның жазу шеберлігі, шешендігі мен қысқа да нұсқалығы басты назарда болса, радиосұхбаттың жарқ етуі көбінесе сұхбат берушіге байланысты. Өйткені, радиода сөйлеп тұрған адамның жанды сөзі, дауыс ырағы, сөйлеу мәнері, үн әуезділігі айрықша рөл атқарады. Радиодағы сұхбат журналистің сұрағына жауап беріп тұрған адамның көңіл-күйін, ішкі сезімін, көзқарасын, мәдениеттілік деңгейін дауыс саясында толық қамтиды. Ал, теледидар саласында сұхбат жанры ерекше орын алады. Көбінесе тележобалар мен хабарлардың форматтары сұхбаттасу үлгісінде көрініс табады.

БАҚ-тағы ауыл өмірінің көрінісі

Тыныштықбай Г.

эл-Фараби атындағы ҚазҰУ

Ғылыми жетекшісі: ф.ғ.к., доцент Құрманбаева А.Ә.

Қазақ теледидарының әлеуметтік-тұрмыстық бағдарламасының тарихы – бүгінгі қоғам мүшелерінің алтын дәңгегі, қайнар бұлақ бастауы. Кеңестік қызыл империяның күйреуі, саяси-экономикалық сілкіністер, қоғамдық-экономикалық қатынастардың өзгеруі хабарлардың идеясын өзгертіп, мазмұнын жаңартса да, түрі, мақсаты өзгермек емес, ол – ауыл адамдарының тіршілігі, ойы, арманы. Ол – болашақ қамы. Теледидар ауыл өміріне берік орныққандықтан, олардың өмірін көгілдір экрансыз елестете алмаймыз. Сондықтан хабарлар мәнсіз жасалмауы тиіс. Ауылға арналған әлеуметтік бағдарламалар жоғары білімдік деңгейі мен қоғамдық-саяси белсенділікті көрсетіп, үлкен өмірге жолдама алуға көмектеседі, олардың табиғатына сай бағыт-бағдарын анықталады. Ауылдың көзқарасын, белсенді өмірлік бағытын қалыптастырып, тәрбиелеудегі теледидардың ролін зерттеудің әлеуметтік және саяси мәні бар, бағдарламалардың мақсаты қашан да күрделі, арқалар жүгі жүгі ауыр.

Қазақ теледидарының пайда болуы қалыптасу тарихына байланысты еңбектер баршылық, ал ауылдың әлеуметтік-тұрмыстық бағдарламасының тарихын бүтін, жүйелі зерттеген еңбек жоқ, ол бүгінгі күнге дейін жан-жақты, терең зерттелу нысанына айналмады да. Сондықтан әр кезеңдегі ауыл бағдарламасын топтастырып, жинақтап, тұтастықта зерттеудің, даму сатыларын айқындап, жаңаша көзқараспен баға беріп, ой қорытудың зәрулігі арта түсті.

Мақсатқа жету үшін төмендегідей негізгі міндеттерді белгіледі:

– ауылға арналған әлеуметтік-мәдени телехабарларының қалыптасуы мен дамуындағы проблемаларды ашып, Кеңес дәуіріндегі мақсатын, идеологиялық жұмысының бағытын анықтау, ауылға ұйымдастырған хабарлардың пәрменділігін, насихаттық ықпалын, қоғамдық пікірді қалыптастырудағы ролін көрсету;

– әр кезеңдегі қоғамдық-саяси өзгерістерге байланысты телехабарлардың мазмұнын саралап, тақырыптық ауқымын зерттеу, құрылымдық, көркемдік сапасын талдау;

– хабарды берудің пішіні мен бағдарламаның жанрлық, тілдік, стильдік әдіс-тәсілдерін, журналистік шеберлік деңгейін айқындау, хабарлардың түрлеріне талдау жасап, тарихи тағылымы жайында ой қорыту;

– хабардың қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, оқу-ағартушылық, танымдық, моральдық, проблемалық, итернационалдық-патриоттық, эстетикалық сипатын айқындап, бағдарламалардағы ұлттық нақышты көрсету;

– тәрбие құралы ретіндегі мәніне бойлап, Қазақ теледидарындағы орнын анықтау;

– ауыл бағдарламасы тарихындағы көтерілген мәселелердің өміршеңдігін, бүгін де маңызын жоймағандығын дәлелдеу, қазіргі таңдағы ауыл бағдарламасының хабарлары дамуының басты бағыттарын айқындау.

XX ғасыр – публицистика ғасыры

6

Тілеухан Е.

эл-Фараби атындағы ҚазҰУ

Ғылыми жетекшісі: филол.ғ.к., доцент Өзбекова Г.С.

XX ғасырда қазақ даласында публицистиканың орны ерекше болды. Публицистикаға, соның ішінде қазақ публицистикасына қазақтың біртуар ұлдары Ш.Уәлиханов, Ә.Бөкейханов, С.Сейфуллин, М.Дулатұлы, Ш.Мұртаза, жауынгер публицистерден Б. Момышұлы, Б.Бұлқышев, Ә.Нұршайықов сияқты қазақ арыстары үлесін қосты.